

**EĞİTİMCİ VE SANATÇI GÖZÜYLE BÜYÜK FORMLU TÜRK FLÜT ESERLERİ:
EKREM ZEKİ ÜN'ÜN FLÜT VE PİYANO İÇİN SONAT ÖRNEĞİ**

Ümran Ezgi ÖZYÖRÜK*

Öz

Bu araştırma, Türkiye’de mesleki flüt eğitimi verilen kurumlarda konçerto ve sonat gibi büyük formulu eserlerin daha fazla tanınması ve daha fazla çalınması için bu formdaki eserlerin belirlenmesi ve incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu ihtiyaca paralel olarak yapılan bu araştırma, Türk flüt eserlerinden icra teknikleri açısından analize uygun olanlarının belirlenme aşamaları ile eğitimci ve sanatçıların en çok tercih ettikleri ilk eserin müzikal ve icra teknikleri analizini kapsamaktadır. Yapılan çalışmada eğitimci ve sanatçıların anket yoluyla görüşleri alınarak, en çok tercih edilen büyük formulu Türk flüt eserleri belirlenmiş ve amaçlı örneklem yoluyla seçilen bir eserin analizleri yapılmıştır. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda tek soruluk anket tekniği kullanılmıştır. Lisans düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlarda görev yapan flüt öğretim elemanları ve Kültür bakanlığı bünyesindeki müzik kurumlarında çalışan flüt sanatçılarına tek soruluk bir anket uygulanmıştır. Verilerin analizi ise frekans tablosu yoluyla yapılmıştır. En çok tercih edilen eserin analizi ise nitel yöntem kullanılarak, müzikal analiz ve icra teknikleri analizi yolu ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda; Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik bölümleri, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Konservatuvarların müzik bölümünde görev yapan flüt eğitimcileri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev alan flüt sanatçılarının büyük formulu Türk flüt eserlerine yönelik görüşleri alınmıştır. Buna paralel olarak ise analize en uygun eser olan Ekrem Zeki Ün’ün Flüt ve Piyano için Sonat eserinin müzikal analizi ve icra teknikleri analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk besteciler, Çalgı eğitimi, Flüt eğitimi, İcra teknikleri, Müzikal analiz.

Turkish Flute Works in Concerto and Sonata Form from the Perspective of Educator and Artist

Abstract

This research was conducted to identify and examine large-format products such as concertos and sonatas in order to gain more information and play them more frequently in institutions providing vocational flute education in Turkey. This research, conducted in parallel with this need, includes the stages of determining which Turkish flute products are suitable from the perspective of performance technologies and the musical and performance analysis of the first work most preferred by educators and artists. The lecturers and flute players were introduced to the market, the most preferred products were determined and a work selected for the purpose was analyzed. One-question survey technique, one of the best research methods, was used in the research. Flute instructors working in institutions providing music education at the undergraduate level and flute artists working in music pieces of the Culture department were surveyed through a one-question survey. The analysis of the data was made through the percentage frequency table. The most preferred piece analysis was done through performance techniques and musical analysis. With the information obtained; Flute instructors working in the Music Departments of Fine Arts Faculties, Music Teaching Departments of Education Faculties, and Music Departments of Conservatories, as well as flute artists working within the Ministry of Culture and Tourism, have been licensed. In parallel with this, was made a musical analysis and performance techniques analysis of Ekrem Zeki Ün's Sonata for Flute and Piano

Keywords: Turkish composers, Instrument training, Flute training, Performance techniques, Musical analysis.

* Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, esgi_glkn@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0352-3651>

1. Giriş

Flüt, tarih boyunca farklı kültürlerde önemli bir enstrüman olmuştur. Antik dönemden günümüze kadar geçen süreçte flüt, evrimleşen müzikal zevkler ve teknolojik gelişmelerle birlikte çeşitli değişimlere uğramıştır. Antik Mısır, Yunan ve Roma kültürlerinde flüt, dini ritüellerde, törenlerde ve eğlence amaçlı kullanılmıştır. Bu dönemde flütler genellikle tahtadan yapılmış ve genellikle tek bir deliğe sahipti. Antik dönemde flütlerin sosyal ve dini fonksiyonları büyük önem taşımaktaydı (Koşar, 2019). Orta Çağ'da ise flütlerin yapısal özellikleri geliştirilmiş ve enstrümanın çeşitleri artmıştır. Rönesans döneminde, flütler metal borulardan yapıma eğilimi göstermiş ve enstrümanın çalım tekniği üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bu dönemde flüt, müzikte önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Barok döneme geldiğinde flütlerin tasarımında daha fazla değişiklik yapılmıştır. Bu dönemde "traverso" adı verilen flütler popüler hale gelmiş ve flüt, oda müziği ve orkestralarda daha yaygın bir enstrüman haline gelmiştir (Bulut, 2017). Klasik dönemde, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven ve diğer büyük bestecilerin eserlerinde önemli bir rol oynayan flütün teknik özellikleri ve repertuarı genişlemiştir. Romantik dönemde ise flüt, duygusal ifade ve virtüözite açısından zenginleşmiştir. Flüt, 19.yüzyılda modern müzikle birlikte değişmiş, dönem içindeki teknolojik ilerlemeler, enstrümanın tasarımında ve malzeme kullanımında önemli değişikliklere yol açmıştır.

Flüt eğitiminin Türkiye'deki değişimini ise Cumhuriyet öncesi dönemden başlayarak değerlendirmek gerekir. Özellikle 18. yüzyılın ortalarından itibaren, Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı'ya yönelmesi kültürel değişimlere yol açmış, bu değişim müzik alanında da derin etkiler yaratmıştır. Batı enstrümanları ve flüt, bu dönemde Osmanlı topraklarına girmiş; örneğin, III. Ahmed'in Fransız elçisi Pierre Puchot aracılığıyla, ünlü flüt virtüözü Gabriel Buffardin'i saraya davet etmesi önemli bir dönüm noktasıdır. Buffardin, 1713'te verdiği bir resitalin ardından saraya bir flüt hediye etmiştir (Baydar, 2010). Osmanlı'nın Batı'ya dönüşü, Sultan Selim döneminde başlamış ve II. Mahmut dönemiyle birlikte müzik alanında çeşitli formlarda, müzik topluluklarında ve müzik politikasında önemli dönüşümler yaşanmıştır. II. Mahmut'un radikal devrimiyle birlikte, Avrupalı bir müzik kurumu olan Muzika-ı Humayun 1827'de kurulmuş ve askeri müzik eğitim ve icra kurumu olarak faaliyet göstermiştir (Öztürk, 2014). Muzika-ı Humayun'un şefliğine Fransız Manguel, ardından İtalyan Guisepppe Donizetti (1828-1856) ve sonrasında Guatelli paşa getirilmiştir (Toker & Özden, 2013). Bu dönemde flüt, saray bandosunun önemli bir enstrümanı haline gelmiştir.

Muzika-ı Humayun'un etkisiyle yetişen sanatçılardan biri olan klarnetçi Mehmet Ali Bey, 1875'te saray bandosunun başına geçmiş ve uzun yıllar bu bandoya hizmet etmiştir. Sultan Abdülhamit döneminde saray orkestrasının I. flütçüsü olmuş ve daha sonra Paris Konservatuarı'na gönderilerek yetenekleri büyük takdir görmüştür. Bu dönemde tanınmış diğer flüt sanatçıları arasında Miliyaço Efendi, Sol Kolağası (İtalyan) ve Vensant (Fransız), Çelentano Efendi (Piccolocu) yer almaktadır. 1908'de Meşrutiyetin ilanı ile birlikte saray mızıkası canlanmış, klarnetçi Zati Bey, flütçü Nazım Bey (aynı zamanda bona öğretmeni) ve Faik Bey gibi yüksek rütbeli mızıkacı subayları önemli hizmetlerde bulunmuşlardır (Gazimihal, 1955). Bu dönemde mi bemol flüt, fibrere bemol ve piccolo, orkestralarda kullanılan önemli çalgılardan biri haline gelmiştir.

Flütün evriminde önemli bir dönüm noktası da, Avrupa'da flüt yapısının değiştirilip Boehm sistemiyle değiştirilmesidir. Paris Konservatuarı'ndaki eğitimini tamamlayan Saffet Atabinen sayesinde Boehm Sistemli flüt, Osmanlı topraklarına girmiş ve flüt eğitimini geliştirmiştir. Alman flütçü Theobald Boehm, 19. yüzyılın ortalarında bu sistemi geliştirmiş ve günümüzde hala kullanılan bir sistem haline getirmiştir (Kurtaslan, 2004).

Türk bestecilerinin solo çalgılar, oda müziği ve orkestra için çeşitli formlarda ve çalgılar üzerine çok sayıda eserleri bulunmaktadır. Bu çalgılar içerisinde flüt de yer almaktadır. 1933 yılında flüt için ilk bestelenen Necil Kazım Akses'in "Flüt ve Piyano için Sonat" eserinden günümüze değin 36 Türk bestecinin solo flüt için 19, flüt ve oda müziği için 53, flüt ve orkestra için ise 3 eser olmak üzere toplamda 75 adet flüt eseri bulunmaktadır (Kurtaslan, 2010; Onuk, 2001). Bestelenen eserlerin büyük bir çoğunluğu yirminci yüzyıl Türk bestecileri tarafından bestelendiği, yapılan araştırmalar sonucunda eserlerde batı stili form yapısı kullanıldığı bilinmektedir.

Türk flüt eserlerinin profesyonel çalgı eğitimi verilen kurumlarda kullanım durumuna ilişkin bilgilere ve çalışmalara bakıldığında ise genellikle küçük formdaki eserlerin tercih edildiği görülmektedir (Artaç, 2021; Kurtaslan, 2010; Onuk, 2001). Özellikle büyük formdaki eserlerin sayıca az olması ve notalarına ulaşımının güç olması, bu eserlerin profesyonel olarak flüt çalan kişiler tarafından az bilinmesi ya da çalınamamasına neden olmaktadır. Bu nedenle büyük formulu Türk flüt eserlerinin, icra teknikleri çerçevesinde incelenmesinin, eserlerin teknik açıdan anlaşılabilmesi, yorumlanma aşamasında özümsemesi ve eserlerin tanınırlığının artması ve böylelikle daha fazla seslendirilebilmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Problem Cümlesi

Yapılan bu çalışma ile büyük formulu Türk flüt eserlerinden sonat ve konçerto formundaki eserlerin Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Konservatuvarlarda görev yapan flüt eğitimcileri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev almakta olan flüt sanatçılarının görüşleri doğrultusunda seçilen eserlerin belirlenmesi ve en çok tercih edilen eserin müzikal ve icra teknikleri analizinin yapılması amaçlanmıştır.

Buna paralel olarak çalışmanın alt problemi ise şu şekildedir;

- 1- Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik bölümleri, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Konservatuvarların müzik bölümünde görev yapan flüt eğitimcileri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan flüt sanatçılarının büyük formulu Türk flüt eserleri tercihlerine yönelik görüşleri nelerdir?
- 2- Büyük formulu eserlerden sonat formunda bestelenen Ekrem Zeki Ün'ün "Flüt ve Piyano İçin Sonat" eserinin müzikal analizi nasıldır?
- 3- Büyük formulu eserlerden sonat formunda bestelenen Ekrem Zeki Ün'ün "Flüt ve Piyano İçin Sonat" eserinin icra teknikleri analizi nasıldır?

2. Yöntem

Çalışma, karma araştırma yöntemleri kullanılarak tasarlanmıştır. Nicel araştırmalarda amaç sayılar yoluyla sonuçlara ulaşmak iken nitel araştırmalarda anlama ve yorumlamaya dayalı betimsel bir bakış açısı bulunmaktadır. Karma araştırma ise iki boyutun birlikte yer aldığı araştırmadır. Araştırmanın deseni ise paralel karma desen olarak belirlenmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma karma yöntem araştırmalarına girmektedir. Karma yöntem, bir çalışma yönteminin nitel veya nicel yaklaşımlarının kombinasyonlarını içeren yeni bir yöntem bilim olarak açıklanabilmektedir (Teddlie & Tashakkori, 2009). Sadece nitel veri ya da sadece nicel veri toplamının yetersiz kaldığı durumlarda, nitel veriye ek olarak nicel verileri toplamak ya da nicel veriye ek olarak nitel verileri toplamak yapılan çalışmayı tamamlamak açısından uygun olabilir. Aynı araştırma içinde nitel ve nicel verilerin toplanılmasına ihtiyaç olduğu durumlarda karma desen araştırma yöntemleri tercih edilir. Yapılan bu çalışmada da nicel verilerin ve nitel verilerin birlikte yer alarak çalışmayı tam olarak desteklemesi amacıyla karma yöntemden faydalanılmıştır. Araştırmanın

deseni ise paralel karma desen olarak belirlenmiştir. Açıklayıcı sıralı desen, nicel ve nitel araştırma yöntemlerini birleştiren bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bu desende, hem nicel veri toplama ve analiz yöntemleri hem de nitel veri toplama ve analiz yöntemleri kullanılır. Bu yaklaşım, her iki yöntemin de avantajlarını bir araya getirerek daha kapsamlı bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır (Biber, 2010). Bu desende, nicel ve nitel bileşenler eşzamanlı olarak yürütülür. Örneğin, bir anket veya anket gibi nicel bir veri toplama yöntemi kullanılarak büyük bir örnekleme veri toplanabilirken, aynı zamanda odak grupları veya derinlemesine görüşmeler gibi nitel veri toplama yöntemleri de kullanılabilir. Nicel bileşenin daha baskın olduğu durumlarda, araştırmacılar genellikle bu verileri ilk olarak analiz etmekte ve daha sonra nitel bileşenle desteklemektedirler. Nitel bileşenin daha baskın olduğu durumlarda ise, araştırmacılar genellikle nitel verileri önce analiz etmekte ve ardından nicel verilerle desteklemekte veya genişletmektedirler (Biber, 2010). Bu çalışmada da önce eğitimci ve sanatçı görüşleri anket formu aracılığıyla toplanarak nicel bir veri halinde sunulmuş, bunun sonucunda seçilen eser ise içerik analizi ile incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Çalışmanın evreni büyük formlu Türk eserleridir. Örneklem ise flüt için yazılmış büyük formlu Türk eserleridir. Araştırmanın örneğini ise Ekrem Zeki Ün'ün "Flüt ve Piyano için Sonat" eseri oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır tek soruluk anket tekniği formu ile eğitimci ve sanatçı görüşleri doğrultusunda müzikal analiz ve flüt icra teknikleri açısından analiz edilmek üzere bir adet eser belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma sırasında Türk bestecilerinin flüt eserlerindeki müzikal ve icra tekniklerinin tespit edilebilmesi için notaların incelenmesi söz konusu olduğundan bu çalışmada öncelikle doküman incelemesi yapılmıştır. Doküman incelemesi araştırılacak olgulara yönelik bilgiler içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Ayrıca araştırma kapsamında belirlenen eserler betimsel veri çözümleme yöntemleri doğrultusunda müzikal ifade teknikleri ve icra teknikleri boyutlarını ortaya koymak amacıyla müzikal analiz yoluyla incelenmiştir.

Araştırmada flüt eğitimcileri ve flüt sanatçılarının Türk flüt eserlerinin hangilerinin inceleneneğine yönelik görüşlerini almak için tek soruluk bir anket kullanılmıştır. Bu anket, literatür taranarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Araştırma için seçilecek olan örnek esere ulaşmadan önce büyük formlu Türk flüt eserleri araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Konçerto ve Sonat formunda oldukları tespit edilen bu eserler tek soruluk ankete eklenerek eğitimci ve sanatçılara iletilmiştir. Daha sonra çalışmanın amacına yönelik hazırlanan anket ile flüt eğitimcileri ve flüt sanatçılarının, Türk bestecilerinin hangi büyük formlu flüt eserlerinin inceleneneğine dair görüşleri tespit edilmiştir. Anket, lisans düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlarda görev yapan 51 flüt eğitimcisine ve kültür ve turizm bakanlığı bünyesindeki müzik kurumlarında çalışan 14 flüt sanatçısına uygulanmıştır. Veriler, ankete yanıt veren 35 flüt öğretim elemanı ve 8 flüt sanatçısının görüşleri doğrultusunda elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada nicel verilerin frekansları alınarak sayısallaştırılmıştır. Nicel verileri elde etmek için tek soruluk anket uygulanmıştır. Bu analizin sonucunda ise en çok tercih edilen eser olan Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat eseri müzikal analiz ve icra teknikleri analizi yolu ile analiz edilmiştir. Bu analizlerde ise nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak esere yönelik derinlemesine analiz yapılmıştır. İçerik analizi; nesnel, ölçülebilir ve doğrulanabilir bilgiye erişmek için doküman, metin gibi farklı materyalleri belli kurallar dahilinde (örnekleme, kodlama, kategori vs.) ayrıntılı incelemeyi amaçlayan nitel araştırma yöntemi tekniklerindedir. İlgili araştırmaya ait, literatür

taraması yoluyla, araştırmaya dahil edilecek çalışmaların bir havuzu oluşturulur. İçerik analizi çalışmalarında, incelenen çalışmaların amaçlarına ilişkin veriler temalandırılarak sunulmaktadır (Metin & Ünal, 2022, s. 273). Müzikal analiz, bir eserin parçasını, bütünü, hatta bir grup eseri veya repertuarı inceleyebilir. Bu analiz, yazılı veya sözlü bir gelenek içinde temsil edilen müzikal yapıları inceler ve dış etkenlerden bağımsız olarak teknik anlamda yapılır. Müzikal analiz, müzikal estetik ve kompozisyon teorisi gibi kavramları kapsar ve sadece bestelenmiş değil, aynı zamanda kaydedilmiş müzik materyallerini de içerebilir. Bu analizin iki temel yaklaşımı vardır: tanımlama/tasvir ve karşılaştırma. Tanımlama/tasvir yaklaşımı, eserin içeriğini ve oluşum sürecini araştırırken, karşılaştırma yaklaşımı ise benzerlikleri ve farklılıkları inceler. Bu şekilde, müzikal analiz müziği sadece teknik değil, aynı zamanda estetik ve kültürel bir bağlamda ele alır (Fışkın, 2018). Eserde dil/artikülasyon ve parmak/ajilite flüt tekniklerinden hangilerinin bulunduğunu ve bu tekniklerin nasıl icra edileceğini ortaya koymak amacıyla ise icra teknikleri analizi yapılmıştır.

2.5. Araştırma Etiği

Çalışma için 04.05.2023 tarih ve 255 sayılı Etik Kurul Kararı mevcuttur. Çalışmada yapılan atıflar metin içi ve kaynakçada tam ve doğru bir şekilde verilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde bulgular ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırma sonucunda analizleri yapılan bulgu ve yorumlar, araştırmanın problem durumu doğrultusunda aşağıda verilmiştir. Araştırma için seçilecek olan örnek esere ulaşmadan önce büyük formulu türk flüt eserleri tespit edilmiştir. Konçerto ve Sonat formunda oldukları tespit edilen bu eserlere eser bir (E1), eser iki (E2) gibi kodlar verilmiş ve tek soruluk anketle eğitimci ve sanatçılara iletilmiştir. Analizinin yapılması istenen eserler tablo halinde aşağıda verilmektedir. Araştırmanın alt problemine ilişkin bulgularda en çok tercih edilen eserin müzikal ve icra teknikleri analizi yapılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde üniversitelerin müzik bölümlerinde görev alan flüt eğitimcileri ve Kültür Bakanlığı bünyesinde görev yapan flüt sanatçılarında uygulanan anket sonucunda seçilen eserlerin tablosu aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Flüt eğitimcileri ve sanatçılarının seçtikleri eserler

Eğitimci/ Sanatçının Bulunduğu Kurum İsimleri	Eğitimci / Sanatçı Sayısı	Seçilen Eserler									
		E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	Diğer
1-Amasya	1										√
2-Balıkesir	1	√	√					√			√
3-Sivas Cumhuriyet	1		√								
4-Çanakkale 18 Mart	1								√		
5-Dokuz Eylül	1	√									
6-Gazi Osmanpaşa	1		√								√
	1	√	√						√		

7-Gazi	1		√								
	1		√							√	
8-M.Akif Ersoy	1	√									
9-M.Sıtkı Koçman	1							√			
10-Pamuk kale	1		√				√			√	
11.Trabzon	1								√		
12.Uludağ	1	√									
13.N. Erbakan	1	√									
14.Trakya	1	√	√	√	√	√	√	√	√	√	
15-Van Yüzüncü Yıl	1		√								
Frekans		7	9	1	1	1	2	3	4	6	

GSF İsimleri	Eğitimci Sayısı	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	Diğer
1-Akdeniz	1		√								
2-Çankırı Karatekin	1		√		√						
3-Erciyes	1		√								
4-Giresun	1	√	√								
5-Karabük	1						√				
	1									√	
6-Kahraman maraş Sütçü İmam	1				√						
7-Nevşehir Hacı Bektaş Veli	1		√					√		√	
8-Yıldız Teknik										√	
Frekans		1	5		2		1	1		3	

Konservatuvar İsimleri	Eğitimci Sayısı	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	Diğer
1-Ankara Güzel Sanatlar ve Müzik	2										Halit Turgay F.K.
2-Akdeniz	1		√								
3- Anadolu	2		√								
4-Dokuz Eylül	3			√							
5-İstanbul	3		√								
6-Mersin	2									√	
7-Ordu	2		√								
8-Uludağ	2								√		
Frekans	8		4	1					1	1	1

Devlet Senfoni Sanatçı Sayısı	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	Diğer
--------------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	--------------

Orkestraları											
1- C.S.O											
2- Antalya	1		√								
3- Bursa											
4- Çukurova	1		√								
5- İstanbul	1		√								
6-İzmir	1		√								
	1									√	
Frekans	5	2	2							1	
Devlet Opera-Bale Orkestraları											
Sanatçı Sayısı	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	Diğer	
1-Ankara											
2-Antalya	1		√								
3-İstanbul	1		√								
4-İzmir										√	
5-Mersin											
6-Samsun											
Frekans	3	1	1							1	

Tablo 1 incelendiğinde, üniversitelerin bünyesinde bulunan eğitim fakültesi müzik öğretmenliği anabilim dalında görev alan flüt eğitimcilerinden ankete cevap verenlerin sayılarının 17 olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretim elemanlarının, eserlerin hangilerinin analizinin uygun olacağı sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde kodlandırılmış olan sırasıyla; E2, E1 ve E9'un en çok tercih edildiği görülmüştür. Bu eserlerin; Eser 2 – Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat, Eser 1- Necil Kazım Akses Flüt Sonatı ve Eser 9 - Fazıl Say Flüt Konçertosu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, üniversitelerin bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nde görev alan flüt eğitimcilerinden ankete cevap verenlerin sayılarının 9 olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretim elemanlarının, eserlerin hangilerinin analizinin uygun olacağı sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde kodlandırılmış olan sırasıyla; E2, E9 ve E4'ün en çok tercih edildiği görülmüştür. Bu eserlerin; Eser 2 – Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat, Eser 9 - Fazıl Say Flüt Konçertosu ve Eser 4- Nihat Cemil Üçel- Op:21 no:1 Flüt Konçertosu olduğu görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde, üniversitelerin bünyesinde bulunan konservatuvarların müzik bölümünde görev alan flüt eğitimcilerinden ankete cevap verenlerin sayılarının 9 olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretim elemanlarının, eserlerin hangilerinin analizinin uygun olacağı sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde kodlandırılmış olan sırasıyla; E2, E3 ve E8/E9 ve Diğer'in en çok tercih edildiği görülmüştür. Bu eserlerin; Eser 2 – Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat, Eser 3- Babür Tongur - Flüt Sonatı no:1, Eser 8- Cem Esen-Flüt Sonatları 1-2, Eser 9 - Fazıl Say Flüt Konçertosu ve Diğer başlığı altında olan Halit Turgay Flüt Konçertosu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunan Devlet Senfoni orkestralarında görev alan flüt sanatçılarından ankete cevap verenlerin sayılarının 4 olduğu tespit edilmiştir. Bu sanatçıların, eserlerin hangilerinin analizinin uygun olacağı sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde kodlandırılmış olan sırasıyla; E2, E1 ve E5'in en çok tercih edildiği görülmüştür. Bu eserlerin; Eser 2 – Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat, Eser 1 Necil Kazım Akses-Flüt Sonatı ve Eser 5 - Kemal Sünder- Op:18 Sonatina olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde Kültür Bakanlığı'na bağlı Opera-bale orkestralarında görev alan flüt sanatçılarından ankete cevap verenlerin sayılarının 4 olduğu tespit edilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi Devlet Opera ve Balelerinde görev yapan flüt sanatçıları E1“Necil Kazım Akses Flüt Sonatı” (f=1) E2 “Ekrem Zeki Ün Flüt ve Piyano için Sonat(f=2) ve E9 Fazıl Say-Op:76 Flüt Konçertosu’nu (f = 1) analize uygun bulmuşlardır.

Yukarıda elde edilen bulgular doğrultusunda, eğitimci ve sanatçıların tek soruluk ankete vermiş olduğu yanıtlara göre, alanda en çok tercih edilen eserin %45 ile E2 “Ekrem Zeki Ün- Flüt ve Piyano için Sonat”, %17 ile E9 “Fazıl Say-Flüt Konçertosu” ve %16 ile E1 “Necil Kazım Akses-Flüt Sonatı” olduğu anlaşılmaktadır. %7 oranı ile E7“Mesruh Savaş-Flüt Konçertosu”, %5 oranı ile E4, E6 ve E8’in (Nihat Cemil Üçel-Flüt Konçertosu, Hasan Niyazi Tura-Sonat, Cem Esen-Flüt Sonatları) %3.39 E3 ve E5’in (Babür Tongur-Flüt Sonatı no:1, Kemal Sünder-Op:18 Sonatina) ve %1.69 ile diğer “Halit Turgay Flüt Konçertosu” nun icra teknikleri analizi için tercih edildiği görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ekrem Zeki Ün’ün Bestelediği “Flüt ve Piyano İçin Sonat” Eserinin Müzikal Özellikler Açısından İncelenmesi

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Ekrem Zeki Ün’ün Bestelediği Flüt ve Piyano İçin Sonat Eserinin; müzikal özelliklerinden form yapısı, tonalitesi, temposu, ölçü birimleri, nüans terimleri, ifade terimleri, ölçü sayısı, sus sayısı ile icra tekniklerinden dil/artikülasyon ve ajilite teknikleri açısından analizi belirlenmeye çalışılmıştır. Ekrem Zeki Ün’ün 1971 yılında üç bölüm halinde bestelediği ve flüt sanatçısı Nazım Acar’a ithaf ettiği “Flüt ve Piyano İçin Sonat” eseri, eğitimciler ve sanatçılar içerisinde tablo 1’de de görüldüğü üzere en çok analizi yapılmak istenen eser olarak karşımıza çıkmaktadır.

Form Yapısı: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde, ilk bölümün, kökleri Barok döneminden gelen “Eski Sonat” formunda olduğu görülmektedir. Bu form temelinde “iki bölmeli form” u barındırmaktadır. Bu bölmeler tonik ve dominant ilişkisi ekseninde bestelenmektedir.

İkinci bölüm, “Basit 3 Bölmeli Form” kapsamında bestelenmiştir. ‘A’ bölümüyle başlayan müzikal özellikler, orta bölmeyle (B) geliştirilerek 3. bölmede (A1) röpriz ile sona ermiştir.

Üçüncü bölüm ise A-B-A1-C-A2 yapısını barındıran “Rondo Formu”ndan oluşmaktadır.

Tonalitesi,

Tonalitesi: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde, donanımında herhangi bir ses değiştirici işaretin olmadığı görülmektedir. Eser her ne kadar do majör veya la minör tonunda gibi görünüyorsa da eserdeki seslenişin atonal olduğu görülmektedir. Eserin yapısı bestecinin herhangi bir sistemin kurallarına bağlı kalmaksızın atonal besteleme tekniklerini kullandığını ve ustalıklı kendi üslubunu oluşturduğu anlaşılmaktadır. Kromatizmin ve serbest bir tonalite anlayışının hakim olduğu yapıtta özellikle ikinci bölümde modal yapının hissedildiği, birinci ve üçüncü bölümlerde ise atonal öğelerin daha çok kullanıldığı söylenebilir.

Temposu,

Temposu: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölüm allegro molto vivace temposundadır. Yani eserin çok canlı ve çevik icra edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. İkinci bölüm lento temposundadır. Yani eserin çok ağır bir ritimde icra edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Üçüncü bölüm ise allegro agitato, lento ve presto tempolarını içermektedir. Yani eserin öncelikle tez canlı ve çabuk, daha sonra yavaş bir tempoyla en sonunda ise oldukça hızlı bir tempoda icra edilmesi gerekmektedir.

Ölçü Birimleri

Ölçü Birimleri: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölümde 3/4'lük, 2/4 lük, 5/4 lük ve 4/4 lük ölçü birimlerinin kullanıldığı, ikinci bölümde 3/4'lük, 2/4' lük ve 5/4'lük ölçü birimlerinin kullanıldığı, üçüncü bölümde ise 3/4'lük, 2/4'lük 5/4'lük, 4/4'lük, 3/16'lük, 4+3/16'lük ve 4+5/16'lük ölçü birimlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Nüans Terimleri

Nüans Terimleri: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölümde accent (vurgu), crescendo (gittikçe çoğaltarak), diminiendo (gittikçe azaltarak), mezzo piano (orta hafiflikte), piano (hafifçe), forte (güçlü), fortissimo (çok güçlü), tranquillo (sakin şekilde) nüans terimleri kullanıldığı, ikinci bölümde crescendo, mezzo piano terimleri kullanıldığı, üçüncü bölümde ise forte, crescendo, fortissimo ifade terimleri kullanılmıştır.

İfade Terimleri

İfade Terimleri: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölümde animato (canlı, ateşli, coşkulu), con moto espressivo ed appositionata (etkileyici ve ateşli şekilde) cantando (şarkı söyler gibi), calmato ed cantabile (sakin ve şarkı söyler gibi), molto espressivo (çok tutkulu), poco a poco rinforzando (daha kuvvetli), calmato, semplice, innocente, molto espressivo, dolcissimo parlando (konuşur gibi), morendo (öldürerek, yok ederek) ifade terimlerinin kullanıldığı, ikinci bölümde animato (ateşli,coşkulu), dolcissimo parlando (tatlı tatlı konuşuyor gibi), poco e poco calmate cantabile (çok sakın ve yumuşak), piu mosso smorzando (ölerek, sönerek), üçüncü bölümde risoluto (kararlı), energico (enerjik), brillante (parlak), giacoso, con passione (çok tutkulu) ifade terimlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Ölçü Sayısı

Ölçü Sayısı: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde ilk bölümü 219 ölçüden, ikinci bölümü 54 ölçüden ve üçüncü bölümü ise 228 ölçüden oluşmaktadır.

Sus Sayısı

Sus Sayısı: Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölümünde 22 sus, ikinci bölümünde 15 sus ve üçüncü bölümünde 41 sus bulunmaktadır.

Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

Ekrem Zeki Ün'ün Bestelediği “Flüt ve Piyano İçin Sonat” Eserinin İcra Teknikleri Açısından İncelenmesi

Ekrem Zeki Ün'ün flüt ve piyano için sonat eserinin icra teknikleri analizi dil/ artikülasyon ve parmak/ajilite tekniklerinden oluşmaktadır. Analizler önce tablolaştırılıp daha sonra ise yorumlanacaktır.

Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde kullanılan dil/artikülasyon teknikleri bölüm bazında şu şekildedir:

Tablo 2. Ekrem Zeki Ün'ün “flüt ve piyano için sonat”eseri: birinci bölüm dil/artikülasyon teknikleri

Dil/Artikülasyon Tekniği	1-50.	51-100.	101-150.	151-200.	201-219.	Kullanılan
	Ölçüler	ölçüler	Ölçüler	Ölçüler	ölçüler	Ölçü Sayısı
Legato	√	√	√	√	√	211
Accent	√	-	-	-	-	5

Tablo 2'deki dil/artikülasyon teknikleri dağılımı incelendiğinde; 219 ölçüden oluşan bu bölümün 211 ölçüsünde müzik cümlelerini birbirine bağlayan ve eserin en çok bu bölümünde görülen legato tekniği kullanılmıştır. Bestecinin eserde bu tekniği müziğin akıcılığını sağlamak, ritmik unsurları ve melodiyi desteklemek için kullandığı söylenebilir. Canlı bir tempoda ilerleyen bu bölümde legato ayrıca notalar arasındaki geçişleri kolaylaştırması açısından icracıya da kolaylık sağlamaktadır. Bölümün 5 ölçüsünde ise notaları vurgu ile belirterek çalmak anlamına gelen accent tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Ekrem Zeki Ün'ün "flüt ve piyano için sonat" eseri: ikinci bölüm dil/artikülasyon teknikleri

Dil/Artikülasyon Teması	1-50. ölçüler	51-100. ölçüler	Kullanılan Ölçü Sayısı
Legato	√	√	52

Tablo 3'teki dil/artikülasyon teknikleri dağılımı incelendiğinde; 52 ölçüden oluşan bu bölümün tamamında legato icra tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Legatonun bu bölümde hem notalar arasında güçlü bir bağlantı kurulmasını sağlamak hem de daha sürekli bir ses ve ritim elde etmek için kullanıldığı söylenebilir. Legatonun, yavaş bir tempoda fakat ters atlamaların ve kromatizmin hâkim olduğu bu bölüme daha güçlü bir anlam katarak müziğin daha derin bir seviyeye ulaşmasını sağladığı düşünülebilir.

Tablo 4. Ekrem Zeki Ün'ün "flüt ve piyano için sonat" eseri: üçüncü bölüm dil/artikülasyon teknikleri

Dil/Artikülasyon Teması	1.-50. Ölçüler	51.-100. Ölçüler	101.-150. Ölçüler	151.-217. Ölçüler	Kullanılan Ölçü Sayısı
Legato	√	√	√	√	157
Staccato	√	√	√	-	12
Accent	√	-	-	√	2

Tablo 4'deki dil/artikülasyon teknikleri dağılımı incelendiğinde 228 ölçüden oluşan bu bölümün 157 ölçüsünde legato tekniği kullanılmıştır. Legato, notalar arasındaki boşlukların kontrol edilmesi gerektiği, çok kısa boşluklarla, aralarındaki bağlantıların sürekli korunması gerektiği anlamına gelmektedir. Özellikle hızlı tempodaki bu bölümde legato tekniği müziğin akışının kesintisiz, sürekli ve akıcı olmasını ve çalma stiline daha uyumlu ve zengin hale gelmesini sağlayabilmektedir.

Bölümün 12 ölçüsünde kullanılan staccato tekniği, notaların arasında kısa boşluklar bırakılarak çalınışının kısa, net ve keskin olmasını ifade eden bir tekniktir. Bestecinin bu tekniği eserin üçüncü bölümünde kullanması melodinin hareketliliğini artırarak daha canlı, etkileyici ve çarpıcı hale gelmesini sağlamak istediği anlamına gelebilir.

Bölümün 2 ölçüsünde ise icracının güçlü, enerjik ve aksanlı çalmasını ifade eden accent tekniğinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 5. Ekrem Zeki Ün'ün "flüt ve piyano için sonat" eseri: birinci bölüm parmak/ajilite teknikleri

Parmak/Ajilite Tekniği	1.-50. Ölçüler	51.-100. Ölçüler	101.-150. Ölçüler	151.-200. Ölçüler	201.-219. Ölçüler	Kullanılan Ölçü Sayısı
Trill	√					5
Acciaturas(Çarpma)	√	√	√	√	-	15
Triole	-	√	√	√	-	8
Beşleme	-	√	-	-	√	2
Yedileme	-	√	-	-	-	2

Tablo 5’deki parmak/ajilite teknikleri dağılımı incelendiğinde 219 ölçüden oluşan bu bölümün 5 ölçüsünde ana notanın bir üst sesi ile kendi süre zarfında seri olarak çarpmasıyla oluşan bir süsleme olan trill, 15 ölçüsünde notasyonda küçük yazılmış ve üzeri çizgili şekilde gösterilen bir çarpma türü olan acciaccaturas (çarpma), 8 ölçüsünde triole adıyla da bilinen ve eşit olarak üçe bölünmeyen bir vuruşta üç sesin çalınması anlamını taşıyan üçleme, 2 ölçüsünde beşleme ve 2 ölçüsünde ise yedileme tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 6. Ekrem Zeki Ün’ün “flüt ve piyano için sonat” eseri: ikinci bölüm parmak/ajilite icra teknikleri

Parmak/Ajilite Tekniği	1-50. ölçüler	Kullanılan Ölçü Sayısı
Acciaccaturas (Çarpma)	√	2
Triole(Üçleme)	√	5

Tablo 6’deki parmak/ajilite teknikleri dağılımı incelendiğinde 54 ölçüden oluşan bu bölümün 2 ölçüsünde acciaccaturas (çarpma), 5 ölçüsünde ise triole (üçleme) görülmektedir.

Tablo 7. Ekrem Zeki Ün’ün “flüt ve piyano için sonat” eseri: üçüncü bölüm parmak/ajilite icra teknikleri

Parmak/ Ajilite Tekniği	1.-50. Ölçüler	51.-100. Ölçüler	101.-150. Ölçüler	151.-200. Ölçüler	201.-217. Ölçüler	Kullanılan Ölçü Sayısı
Trill	√	√	√	√	√	22
Grubetto	√	√				5
Acciaccaturas (Çarpma)	√	√	√	√	√	20
Triole	√	√			√	17
Beşleme	-	-	-	-	√	2
Yedileme	√	-	-	-	-	2
Sekizleme	√	-	-	-	-	2
Kromatik Diziler	√	-	-	-	√	4

Tablo 7’deki parmak/ajilite teknikleri dağılımı incelendiğinde 228 ölçüden oluşan bu bölümün 22 ölçüsünde trill kullanıldığı görülmektedir. Trill kullanımını eserin ifadesinin net ve eksiksiz yansıtılması için önemlidir. Eserin 5 ölçüsünde grubetto, 20 ölçüsünde acciaccaturas (çarpma), 17 ölçüsünde triole, 2 ölçüsünde beşleme, 2 ölçüsünde yedileme, 2 ölçüsünde sekizlemelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu teknikleri performans uygulamasında ritmik yapıyı bozmadan icra etmenin oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Eserin 4 ölçüsünde ise kromatik dizi tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda; anket yoluyla konservatuvarların müzik bölümlerinde görev alan flüt eğitimcilerinin tercih ettiği eserlerin, Ekrem Zeki Ün’ün Flüt ve Piyano için Sonat, Babür Tongur - Flüt Sonatı no:1 ve Cem Esen-Flüt Sonatları 1-2 olduğu, Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan flüt eğitimcilerinin tercih ettiği eserlerin, Ekrem Zeki Ün’ün Flüt ve Piyano için Sonat, Necil Kazım Akses Flüt Sonatı ve Fazıl Say Flüt Konçertosu olduğu, Güzel Sanatlar Fakültelerinin müzik bölümlerinde görev alan flüt eğitimcilerinin tercih ettiği eserlerin ise Ekrem Zeki Ün’ün Flüt ve Piyano için Sonat, Fazıl Say Flüt Konçertosu ve Nihat Cemil Üçel-Op:21 no:1 Flüt Konçertosu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Kültür Bakanlığı bünyesinde bulunan Devlet Opera ve Balelerinde görev alan flüt sanatçılarının tercih ettiği eserlerin ise Necil Kazım Akses

Flüt Sonatı, Ekrem Zeki Ün Flüt ve Piyano için Sonat ve Fazıl Say-Op:76 Flüt Konçertosu olduğu tespit edilmiştir. Kültür Bakanlığı bünyesinde bulunan Devlet Senfoni Orkestralarında görev alan flüt sanatçılarının tercih ettiği eserlerin ise Ekrem Zeki Ün'ün Flüt ve Piyano için Sonat, Necil Kazım Akses Flüt Sonatı ve Kemal Sünder- Op:18 Sonatina olduğu saptanmıştır.

Yıldırım ve Hepyücel'in 2017 yılında yaptıkları "Türkiye'de Flüt Eğitimi Veren Müzik Kurumlarında Eşlikli Çalışmaların Yeri" başlıklı çalışmada da toplam 21 flüt eğitimcisine anket yoluyla görüşleri sorulmuştur. Bu bağlamda anket formu kullanılması açısından bu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Ekrem Zeki Ün'ün Bestelediği "Flüt ve Piyano İçin Sonat" eserinin müzikal özellikleri olan form yapısı, tonalitesi, temposu, ölçü birimleri, nüans terimleri, ifade terimleri, ölçü sayısı ve sus sayısı incelendiğinde; eserin ilk bölümünün, "eski sonat", ikinci bölümünün "basit 3 bölmeli form", üçüncü bölümünün ise rondo formu olduğu belirlenmiştir. Eserin tonalitesi incelendiğinde her ne kadar do majör veya la minör tonunda gibi görünüyor olsa da eserdeki seslenişin atonal olduğu görülmektedir. Eserin temposunun genel olarak birinci bölümde canlı ve çevik, ikinci bölümde ağır ve yürük, üçüncü bölümde ise tekrar coşkulu bir yapıda olduğu söylemek mümkündür.

Ölçü birimlerine ait sonuçlar genel olarak incelendiğinde her bölümün kendi içerisinde birden fazla ritmik yapıda olduğu tespit edilmiştir. Bestecinin, diğer pek çok eserinde kullandığı gibi bu eserde de bölümlerin sürekli devinim içinde gelişimini sağlayan bu ritmik dokuyu ustalıklı kullandığı söylenebilir. Ayrıca besteci birinci ve üçüncü bölümde kullanılan ölçü birimlerini aynı tercih etmiş olup, ikinci bölümde ise diğer iki bölümden farklı olarak 4/4lük ölçü birimi kullanılmamıştır.

Eserdeki nüans ve ifade terimleri incelendiğinde, kullanılan terimlerin birinci ve üçüncü bölümlerde eseri önce daha keskin ve gerilimli bir yapıya sürüklediği daha sonra ise hafif ve sakin bir karaktere dönüştürdüğü, ikinci bölümün terimlerinin ise eseri tutkulu bir karakterden, dingin bir karaktere dönüştürerek, yavaşça yok olan bir dokuda olduğu söylenebilir.

Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde ilk bölümü 219 ölçüden, ikinci bölümü 54 ölçüden ve üçüncü bölümü ise 228 ölçüden oluşmaktadır. Eserin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde birinci bölümünde 22 sus, ikinci bölümünde 15 sus ve üçüncü bölümünde 41 sus bulunmaktadır. Ekrem Zeki Ün'ün bestelediği flüt ve piyano için sonat eserinin icra teknikleri açısından analizine bakıldığında ise;

Eserin dil/ artikülasyon teknikleri genel olarak incelendiğinde üç bölümde de en çok "legato" tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Legato, uzun bağların ve ek bağların müzik cümlelerini birbirine bağladığı icra tekniğidir. Özellikle ikinci bölümde cümleler genelde üç veya dört ölçülük olduğundan nefesle bölünmemesi gerekmektedir. Diyafram tekniğini etkin kullanarak, nefes yerlerini belli etmeden motif ve cümleleri birbirine bağlamak gerekmektedir. Aksi takdirde legato yanlış yerde koparak bestecinin yansıtmaya çalıştığı ifadeyi bozabilir. Bestecinin bu tekniği çoklukla kullanması eserde kesintisiz, akıcı bir yapı inşa etmek istemesi olarak düşünülebilir.

Eserde dil/artikülasyon tekniklerinin kullanımında karşımıza çıkan diğer bir teknik ise Accent tekniğidir. Accent, notayı vurgu ile belirterek aksanlı çalmak anlamına gelmektedir. Bestecinin eserde bu tekniği kullanması, hem eserin dinamiğini korumak hem de heyecan duygusu yaratmak olarak yorumlanabilir. Özellikle üçüncü bölümde "ff" nüansı ile kullanılan accent tekniğinin eseri hırçın bir karaktere büründürdüğü söylenebilir.

Eserde dil/artikülasyon tekniklerinden üçüncü olarak kullanılan teknik ise staccato tekniğidir. Bu teknik eserin sadece üçüncü bölümünde kullanılmıştır. Staccato, seslerin kısa ve kesik kesik

çalınması anlamına gelmektedir. Eserin üçüncü bölümü hızlı bir tempoda ilerlemekte ve bu nedenle staccatonun vurgu yapılmadan, nüansları koruyarak ve notaları değerlerinin yarısı kadar çalmaya özellikle dikkat edilerek icra edilmesi gerekmektedir. Bu esnada parmak ve dil uyumunu da kaybetmemek önemlidir. Bestecinin bu tekniği kullanarak eserde, ritmik, keskin ve yer yer iğneleyici bir ifadeyi yansıttığı düşünülmektedir.

Eserin parmak/ajilite teknikleri genel olarak incelendiğinde, en çok trill tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Özellikle birinci ve üçüncü bölümlerin tablolarında bu tekniğin çok fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Trill, ana nota ve yardımcı notanın hızlı geçidinden oluşan bir süsleme elemanıdır. Yardımcı nota genelde yarım ya da tam ses aralıklı kullanılmaktadır. Eserde triller genellikle başlangıç sesinin yarım ses yukarisından başlamıştır. Eserin ilk bölümündeki ikilik değerdeki notalarda kullanılan trill adeta bir çığlığı andırmaktadır. Özellikle üçüncü bölümdeki trillerin genelinde bemol, çift bemol, diyez ve çift diyez bulunmaktadır. Ayrıca triller, bu bölümde özellikle sekizlik notaların üstünde ve çarpmalarla beraber görülmektedir. Bu süslemeyi eserdeki ifadeyi bozmamak adına doğru bir devinimle icra etmek gerektiğini söylemek mümkündür.

Eserin parmak/ajilite tekniklerinin kullanımında karşımıza çıkan diğer bir teknik ise grubetto'dur. Grubetto, ana notanın hem üst hem alt sesle süslenmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bestecinin, birinci bölümün enerjik ve tutkulu partilerinin arasına sıkışmış lirik ve melankolik dokusunda kullandığı bu grubettolar, o anın atmosferine uygun biçimde şarkılı, ilk notalar uzatılarak ve duygulu bir biçimde, ifadeye önem vererek çalınmalıdır.

Eserde karşımıza çıkan bir diğer parmak/ajilite tekniği ise acciaccaturas (çarpma)'dır. Acciaccaturas ait olduğu notadan önce çalınan, genellikle bir bazen birkaç notadan oluşan bir süslemedir. Değerini süslediği notadan alan acciaccaturas bu eserde genellikle ana ses başlangıcının yarım ses yukarisından başlamaktadır. Özellikle üçüncü bölümde bazı çarpmalarda bemol, çift bemol, diyez, çift diyez bulunmaktadır. Bestecinin eserdeki acciaccaturası hafif, oynak ve çok farkedilmeyecek şekilde adeta ardından gelen temel notayı renklendiren biçimde icra edilmesi için kullandığı düşünülebilir.

Eserde kullanılan parmak/ajilite tekniklerden birkaçı da üçleme, beşleme, yedileme, sekizleme teknikleridir. Eserde cümle bağlarında görülen üçleme, beşleme, yedileme ve sekizlemeler teknik anlamda ajilitenin üst seviyede olması gerektiğine işaret etmektedir. Üç bölümde de kullanılmış olan triole(üçlemeler) özellikle üçüncü bölümde on altılık notalarda görülmektedir. Üçlemelerle birlikte aksanlar ve “ff” nüansı görülmekte böylelikle eser daha coşkulu bir karaktere bürünmektedir. Birinci bölümde yedilemelerin altında yazan “diminiendo” terimini gerçekleştirmek için nefes tekniğini etkin kullanmak ve aynı anda dudak açısını ayarlamak gerekmektedir. Bestecinin eserde üçleme, beşleme, yedileme ve sekizleme tekniklerini kullanması hem eserin dinamik karakterini hem de kullandıkları yerde temanın değişimini haber verdiği şeklinde yorumlanabilir.

Eserde kullanılan parmak/ajilite tekniklerinden birisi de kromatik dizilerdir. Özellikle Türk müziği motiflerinin en çok hissedildiği birinci bölümde kullanılan bu teknikleri bestecinin hem inici hem çıkıcı kromatik yürüyüşlerle ön plana çıkardığı düşünülebilir.

Genel anlamda Ekrem Zeki Ün'ün incelenen eserinde dil/artikülasyon tekniklerinden en çok legato, Accent ve staccatto kullanıldığı, parmak/ajilite tekniklerinden ise en çok trill, grubetto, acciaccaturas, triole ve kromatik dizilerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kurtaslan'ın 2012 yılında Ün'ün “Yunus'un Mezarında” eserini incelediği araştırmasında da en çok kullanılan dil/artikülasyon tekniklerinin legato ve accent olduğu ortaya çıkmıştır (Kurtaslan, 2012, s. 184). Weinstein'in 2018 yılında Ün'ün keman ve piyano için bestelediği “Tema ve Çeşitlemeler” ile “Yudumluk” eserlerinde de en çok kullanılan parmak/ajilite tekniklerinin trill, acciaccaturas ve triole kullandığı saptanmıştır.

Çalışmayla ortak yönleri bulunan diğer araştırmalara değinmek gerekirse; Coşkun'un 2007 yılında yapmış olduğu "J.S. Bach Tarafından Flüt ve Klavsen İçin Yazılan Si Minör (BWV 1030) Sonat'ın Form, Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde de bu çalışmaya benzer şekilde form ve icra teknikleri analizi yapılmıştır. Coşkun'un çalışmasının bu araştırmadan farkı ise; eserdeki teknik zorlukları gidermek için çalışma egzersizleri önermesidir. Yine benzer bir çalışma Neşe Çavuş'un 2018 yılında yapmış olduğu "XX. Yüzyıl Türk Flüt Müziğinde Sonat Formunun Özellikleri" başlıklı yüksek lisans tezinde 20. yüzyıl Türk flüt (solo, duo, trio vb.) eserleri içinden 'Sonat Formu'nda veya Sonat Allegrosu biçiminde yazılmış eserler seçilmiş ve eserlerin her bir bölümünün sadece form analizi yapılmıştır. Çavuş'un çalışmasında bu araştırmada analizi yapılan Ekrem Zeki Ün'ün "Flüt ve Piyano için Sonat" eseri de yer almaktadır. Çavuş, eserin sadece form analizini yapmış, müzikal özellikleri ya da icra teknikleri açısından herhangi bir analiz yapmamıştır.

Araştırma sonucunda hem bestecilere hem de diğer araştırmacılara yönelik öneriler oluşmaktadır. Bu ve benzer çalışmalarda da görüldüğü üzere, literatürde bulunan Türk flüt eserleri sayıca çok azdır. Bu nedenle bestecilerin büyük formlu Türk flüt eserleri üretmesine yönelik teşvikler arttırılmalıdır. Buna yönelik flüt enstrümanı için yeni eser besteleme yarışmaları düzenlenebilir. Türk flüt eserlerinin Türkiye ve tüm dünyaya tanıtılması için konserler, yarışmalar, masterclasslar, festivaller düzenlenebilir. Böylelikle tanıtılan eserler besteciler için de yeni eser besteleme açısından cazip ve teşvik edici olabilir.

Araştırmacılar için ise çalışmada belirlenen diğer büyük formlu Türk flüt eserlerinin de müzikal ve icra teknikleri analizinin yapılması önerilmektedir. Ayrıca araştırmada belirlenen diğer büyük formlu Türk flüt eserlerinin de form veya armonik analizlerinin bulunduğu çalışmaların yapılması önerilmektedir.

5. Kaynakça

- Artaç, A. (2021). Konservatuvarların çalgı eğitimi müfredatlarında çağdaş türk müziği eserlerinin yerinin incelenmesi. *Akademik Sanat*, (14), 51-80.
- Baydar, K. (2010). Bach ve Buffardin'in İstanbul buluşmasına Türk müzik tarihi bağlamında bakış. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, (2), 43-52.
- Bulut, S. (2017). Tarihsel süreçte flütün gelişimi ve ileri flüt tekniklerinin günümüz Türk bestecileri tarafından kullanımı üzerine bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, (10), 127-150.
- Çoşkun, B. (2007). *J.S Bach tarafından flüt ve klavsen için yazılan Si Minör (BWV 1030) Sonat'ın form, analiz ve icra yönünden incelenmesi* (Tez No:240954) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çavuş, N. (2018). *XX. Yüzyıl Türk flüt müziğinde sonat formunun özellikleri* (Tez No:505045) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Fışkım, Ü. (2018). Sistemik müzikolojide 20. yüzyıl analiz yöntemleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 281-314.
- Gazimihal, R. M. (1955). *Türk askeri muzikaları tarihi*. Maarif.
- Hesse-Biber, S. (2010). Qualitative approaches to mixed methods practice. *Qualitative inquiry*, 16(6), 455-468.
- Hepyücel, C., & Yıldırım, H. (2017). Türkiye'de flüt eğitimi veren müzik kurumlarında eşlikli çalışmaların yeri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 485-501.

- Kurtaslan, H. (2004). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde çalgı (yan flüt) müfredat programında belirtilen dil teknikleri öğretiminin incelenmesi üzerine bir çalışma* (Tez No. 148296) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurtaslan, H. (2010). *Flüt eğitiminde çağdaş Türk flüt eserlerinin kullanımı ve örnek çalışma egzersizleri* (Tez No. 264308) [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Metin, O., & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22) (Özel Sayı 2), 273-294.
- Onuk, Ö. (2001). *Üniversitelerin müzik eğitimi anabilim/anasanat dallarında flüt eğitimi ve bu eğitimde çağdaş Türk flüt müziğinin yeri* (Tez No. 108763) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurtaslan, H. (2012). An analysis of the turkish flute works most frequently performed by flute teachers. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, (51), 182-187.
- Koşar, G. (2019). *Wolfgang Amadeus Mozart'ın flüt konçertolarında icra ve teknik açısından karşılaşılan problemlerin incelenmesi* (Tez No: 590703) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öztürk, O. M. (2014). İdeolojik ve siyasal bir proje olarak mûsikî muallim mektebi. S. Yağcı (Ed.). *90. Yıl müzik kongresi: kuruluşunun 90. yılında mûsikî muallim mektebi Cumhuriyetin müzik serüveni kongre bildiriler kitabı* (ss. 485-506). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2009). *Foundations of mixed methods research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences*. Sage.
- Toker, H., & Özden, H. (2013). Osmanlı Devleti'nde müzik eğitimi veren önemli kurumlar. *Rast Müzikoloji Dergisi*, (1), 107-128.
- Weinstein, S. U. (2018). "Yudumluk" ile "Tema ve Çeşitlemeler" için çalışma ve yorum önerileri. *Conservatorium*, 5(2), 267-285.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin.